

Anr: 20 onns en servetsch da la pressa rumantscha

■ (anr/fa) L'Agentura da novitads rumantscha cumplenescha quest onn ses ventgavel anniversari. Dapi il cumenzament da sia lavur èn daventads ils servetschs da l'agentura elements impurtants per il mantegniment e la promoziun da la lingua rumantscha.

L'Agentura da novitads rumantscha (anr) è vegnida fundada il zercladur 1996 ed ha cumenzà sia lavur operativa il schaner 1997 cun la publicaziun da l'emprim numer da la gasetta da mintga di La Quotidiana (LQ). La finamira da l'agentura da novitads è da sustegnair ils meds da massa rumantschs, en emprima lingua quels stampads, la pressa. L'anr è independenta da ses clients e vegn finanziada cun contribuziuns chantunalas e federalas. Ella furnescha als meds stampads La Quotidiana, «La Pagina da Surmeir» (PdS) e la «Posta Ladina» (PL), ma er als meds d'infurmaziun electronics, mintga di texts e fotografias. Questas contribuziuns vegnan scrittas tant en tut ils idioms rumantschs sco er en rumantsch grischun. Ils idioms vegnan utilisads per novitads localas, la lingua da scrittira vegn resguardada sche la contribuziun è d'interess per l'entira cuminanza rumantscha.

«Anr è per gasettas da muntada essenziala»

La fundaziun da l'anr avant dus decennis numna *Martin Cabalzar*, il chauredactor da LQ, «in pass curaschus e deci-

Anr en cifras

Operativamain vegn l'anr manada da *Guido Jörg*. L'agentura da novitads occupa dudesch collavuraturas e collavuratur cun in volumen dad 850 perschient da plazzas da lavur. Ultra da quai èn diversas collavuraturas e collavuratur libers en Surselva, Val Schons, Engiadina sco era giu la Bassa activs per l'anr. Posts da lavur sa chattan en la redacziun centrala a Cuira sco er a Mu-

L'actual e l'antier president dal cussegl da fundaziun da l'anr, Martin Gabriel (a san.) e Jon Domenic Parolini.

FOTO G.N. STIGIER

siv per la pressa rumantscha». Tenor el è l'anr sa cumprovada en sia funcziun da sustegn cunzunt per la pressa rumantscha: «Senza l'anr na dessi nagina Quotidiana, ma era las autras gasettas rumantschas na pudessan betg cumparar en lur furma odierna.» Quai di era *Filip*

Dosch che presidescha l'Uniun dal Surmeir (URS): «Perquai è l'anr da grond'impurtanza per la pressa rumantscha, mo uschia datti quels mediums en scrit.» *Dosch* e *Cabalzar* menziunan la muntada da la pressa per il mantegniment dal rumantsch: «Las gasettas deraan il pled rumantsch en scrit ed èn uschia in element essenzial per la promoziun da la lingua.» *Dosch* di che l'anr haja contribuì sper il Radio e la Televisiun Rumantscha er ella sia part per avischinar ils idioms che cumparian tuts en LQ. «L'anr è oz facticamain responsabla per la redacziun da LQ», agiunscha *Cabalzar*, «cun in minimum dal diember da personal ston l'anr e LQ manar oz in optimum da prestaziun.» Perquai duvrass l'anr a ses avis dapli personal e daplirs meds finanziaals per ademplir sia incumbensa. «Durant quests ventg onns

ha l'anr adina puspè optimà sia prestaziun e la qualitad», di *Walter Urs Gammeter*, fin dacurt editur da PL ed Engadiner Post, «ella ha augmentà ses output considerablamain, procurar per prestaziun e qualitad resta vinavant ina lezia permanenta da l'anr.» En cumparegliaziun cun l'entschatta da l'anr «che nun era simpla» s'ha l'agentura uss etablida, menziuna *Gammeter*, «uss pon ins sa prestar era dapliras scolaziuns dal persuanal.»

«La sfida da tegnair pass al svilup digital»

Tar quels che han fundà l'anr era er cusseglier guvernativ *Jon Domenic Parolini*. Fin avant dus onns ha el presidià il cussegl da fundaziun da l'anr. «Dapi ventg onns furnescha uss l'anr mintga di texts e fotografias a tut ils meds da massa ru-

mantchs, jau sun cuntent ed era superbi da quest success», di el, «en vista a la digitalisaziun pli e pli ferma dals meds da massa vegn ad esser la sfida per l'anr da chattar vias per pudair porscher a lur clients las novitads rumantschas fashond diever dals differents distributors electronics.» La fin dal 2014 ha surprendì *Martin Gabriel* il presidi dal cussegl da fundaziun da l'anr. El prenda il giubileum da ventg onns sco occasiun per dar in sguard vers l'avegnir da l'anr: «D'in inscunter cun la GiuRu èsi resultà ch'ins duessia far il pass en direziun dals novs mediums digitals, e da quel avis sun era jau», di *Gabriel*, «nus stuain tegnair en egl il svilup da las tecnologias dal futur. Impurtant vegni er ad esser da deponer tar la Rumantschia uffiziala noss giavischs co ch'ils meds da massa rumantschs duessan vegnir sustegnids.» Essenzial èsi tenor il president dal cussegl da fundaziun da l'anr che l'agentura è posiziunada en il Grischun e betg ina partizium da la ATS/SDA a Berna: «Nus avain auters basegns e quels san vegnir tgirads e dirigids mo cun avair la vischinanza, nossas redacturas e noss redactors ston pudair ir als arranschaments e tar glieud e scriver da quai artigels e reportaschas, e betg mo curtas annunzias d'agentura.»

Cussegl da fundaziun da l'anr

Ils purtaders da l'anr èn reunids en in cussegl da fundaziun, il qual vegn presidià da *Martin Gabriel* da Glion. Mintgamai in sez en il cussegl da fundaziun han ils editurs dals meds stampads rumantschs (La Quotidiana, «La Pagina da Surmeir» e «Posta Ladina»), ils purschiders da Radio e Televisiun Rumantscha e las organizaziuns Lia Rumantscha e Pro Svizra Rumantscha.